

Oponentský posudek na bakalářskou práci Terezy Jermanové š Izrael a eskoslovenská politika po r. 1948

Základní otázka této práce se týká role, kterou hrál vztah komunistické ideologie k sionismu v antisionistickém obratu v eskoslovenské politice p elomu 40. a 50. let. Autorka se snaží doložit hypotézu, podle které tato role byla spí-e okrajová a nejednalo se tedy o návrat k p vodnímu ideologickému sporu mezi komunistickým hnutím a sionismem z prvních desetiletí 20. století.

Tento spor m l sv j historický ko en v roztrfke mezi bol-eviky a Bundem v rámci ruské sociální demokracie. Bund nebyl sionistická, ale kulturn autonomistická organizace lidovských d lník , kterou Lenin napadl z nacionalismu. Podobn napadali posléze komunisté z nacionalismu, respektive šburfloazního nacionalismu š sionismus, p i emfl proti n mu stav li sv j šproletá ský internacionalismus. Autorka si správn v-ímá toho, že antisionistický obrat neplynul z návratu k tomuto ideologickému protikladu, ale ze soub hu zahrani n -politického obratu, o n mfl se rozhodovalo v Moskv , s pot ebou eskoslovenských komunist mobilizovat proti vnitropolitickému nep íteli, v jehož identifikaci hrálo lidovství mnohem d leflit j-í roli nefl sionismus.

Považuji argumentaci autorky za p esv d ivou a do zna né míry empiricky doloženou jejím výzkumem. Práce je s ohledem na obvyklou úrove bakalářských prací nadpr m rná. Následujícími poznámkami nechci nikterak zpochybnit toto své hodnocení, ale spí-e podnítit autorku k je-t hlub-ímu ponoru do problematiky, bude-li se jí dále v novat.

- (1) Ideologický protiklad sionismu a komunismu jako nacionalismu a internacionalismu je p íli-hrubý a nezachycuje schopnost každého z nich do sebe na pod ízeném míst zahrnout sv j protiklad. Sov t-tí komunisté uznali d leflitost národních identit a dokonce ponechali i otev enou otázku, zda lidovství je národností i nábofenstvím: o prvním sv d í budování národností federace sovs tských republik a autonomních oblastí, o druhém sv d í projekt takové lidovské autonomní entity v Birobidfanu. Na druhé stran se socialistický sionismus, jenfl m l od poloviny t icátých afl do poloviny sedmdesátých let hegemonní postavení v sionistické a posléze izraelské politice, odvolával k ideji budování t ídn spravedlivé spole nosti, která m la být sou ástí celosv tového hnutí za p ekonání kapitalismu socialismem. Národní projekt v Palestin tak byl sou ástí projektu univerzalistického, šinternacionalističího. Práv tato schopnost obou ideologií zahrnout do sebe v jisté mí e sv j protiklad ideologicky umofnila krátké námluvy mezi sovs tským komunismem a sionismem mezi lety 1945 a 1948.
- (2) Autorka by byla bývala mohla posílit svou tezi i tím, v-ímla-li by si konkrétního kontextu, v n mfl se Stalin obrátil proti Izraeli a sovs tským fiid m. Tuto kampa , jefl byla spjata s kritikou švyko en ných kosmopolit ō, kte í m li údajn sklon stávat se p -áky amerického imperialismu, p edcházela roztrfka s Titovou Jugoslávií a s ní spjatá kampa proti šburfloaznímu nacionalismu. Tradi ní ideologický argument proti sionismu by výborn zapadal do první, nikoliv v-ák do druhé kampan .
- (3) Autorka s poukazem k práci Petra Sedláka (kterou jsem ne etl) íká, že kampa tedy nebyla ani tak antisionistická jako protilidovská. Obecn je toto tvrzení p íjatelné, ale hodn záleflí na tom, co máme na mysli tímto termínem. Citáty z Gottwalda a je-t více z Kopeckého, které uvádí, sv d í o tom, že spí-e nefl skluzem ke klasickému etnickému i rasovému pojetí lidovství se kampa opírala o št ídní p edstavu o sociálním postavení v t-iny fiid , z n hofl m ly plynout jejich škosmopolitní ō a šproburfloazní ō sklony. Z tohoto hlediska se

nejednalo o antisemitismus, ale o pokračování tiché stigmatizace diasporického židovství, kterou nacházíme již v Marxově *K židovské otázce* i u prvních generací socialistických sionistů .

Tyto poznámky nemají nic na mém kladném hodnocení práce, kterou navrhuji ohodnotit jako *výbornou*.

Prof. Pavel Barša